

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS - PRIJS

Voor de Stad. . . / 12.
Franco per post. » 14.

MOERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

(Verschijnende driemaal ter week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)

ADVERTENTIEN

15 cents de regel
behalve 35 cents sezel

WAAR ZAL HET MET ONS VADERLAND HEEN ?

De *Tijdgenoot* begon met deze vraag, in zijn 39e nummer, een artikel over den komervollen toestand des lands, dien hij, te regt zwart schetste, om dat artikel te eindigen met eene lofspraak op de volksvertegenwoordiging, die *pal staande*, onder het oog des volks, het vaderland zal redden.

Ook wij vangen heden ons artikel met dezelfde vraag aan; maar om tot een tegenovergesteld besluit te komen, dat namelijk van onze volks-vertegenwoordiging geene redding te wachten is, zoolang zich niet eene krachtige regering op een ander terrein tegen over de Kamer zal hebben geplaatst.

De beraadslagingen over het eerste hoofdstuk der begroting hebben doen zien, dat bij de Kamer leven genoeg overig is; om af te breken, niet genoeg om iets daar te stellen. Met andere woorden, er is zoo weinig eenstemmigheid in de Kamer; dat zij in plaats van daartestellen, nog niet eens weet, wat zij wil of niet wil.

De debatten der begroting hebben zich niet bij het finantieel vraagpunt bepaald; zij hebben zich op een hooger standpunt verheven, en alle levensbeginselen van den staat ter sprake gebragt. Dit heeft gelegenheid gegeven, om de menigvuldige verscheidenheid van denkbeelden, en de soms klein-geestige, soms gegronde vasthoudendheid aan uitgedrukte opiniën, welke bij de meeste leden der Kamer heerschen, als een zeer ongunstig teken des tijds op te nemen. Het vaderlandschlievend hart moet bloeden bij dusdanigen bajert van verschillende en tegenstrijdige meeningen, waaruit niets als misdragtige vruchten kunnen geboren worden.

Hoezeer ook de finantien duister en bijna wanhopend zijn afgeschilderd geworden, zoo heeft evenwel de toestand des lands van dezen minder te vreezen dan van die fluctuatie van denkbeelden, waarop de heer VAN SASSE VAN YSSELT te regt wees, en welke indedaad het bedroevendste verschijnsel is, dat men in deze benarde omstandigheden kon aantreffen.

Hadden wij een ministerie, dat levenskrachten genoeg bezat, om onder ruime en mitde denkbeelden, eene forsche hand aan het roer van den Staat te slaan, dan kon wellicht die verscheidenheid van gevoelens

een wapen wezen voor dat ministerie, om, in den crisis, dien wij beleven, radicale geneesmiddelen voor te slaan en door te drijven. Wij hadden gehoopt, dat het verwerpen van het budget daartoe voor de regering eene geschikte gelegenheid zoude hebben aangeboden. Mannen van moed en doorzigt sloegen zulks der regering voor; zij vreesden niet, met dat inzicht, eene begroting geheel af te stemmen, hoezeer vele hoofddeelen, misschien aannemelijk waren. Hun getal was niet onaanzienlijk. Ruim een vierde gedeelte der kamer schaarde zich bij die opinie aan. Zij zegepraalde niet; maar zij heeft den weg gebaad voor de regering, om, zoo dezelve zich, na het aannemen eener begroting van uitgaven en middelen, loyaal en vrijzinnig op dien weg begeven zou willen, de kans voor eene herziening allergunstigst te doen wezen. Die edele vertegenwoordigers hebben dus onzen dank voor hunne moedige houding; zij was niet verloren; zij zal vruchten dragen; maar de vruchten moeten van uit de regering uitgaan; want de kamer immers, gelijk wij zeiden, kan niet dan misdragtige vruchten voortbrengen.

Zal nu de regering dien moed bezitten? Wij hopen het, maar verwachten het niet; want het ministerie is niet een ministerie, dat, in naam des Konings, verantwoordelijk regeert; het is een ministerie dat tijdelijk is; een ministerie, dat geregeerd wordt door de Kamer. En nu vragen wij, waar moet het heen met het vaderland, indien de regering voortgaat met zich te laten regeren, door eene Kamer, die niet weet te regeren? Wij maken hier geene nuttelooze woordenzinspeling. De daadzaak is daar. En vooreerst reeds is het zeer ongelukkig, en wij betoogden meermalen het gevaarlijke van dien toestand, dat het roer des Staats langzamerhand, hoe langer zoo meer, door het ministerie losgelaten, overgaat in handen der Kamer. De Kamer beveelt; het ministerie vraagt hare bevelen, volgt die op, en wordt dan soms nog verstooten. Ieder minister, die in de Kamer spreekt, zal het volmondig en herhaalde malen bekennen. En, wat het ergste is, hij zal er op roemen, zoo weinig beset heeft men thans, van hetgeen een minister, of de ministers, behoorden te zijn; zoo ver is men afgeweken van de regelen van wijze staatkunde. De oude regering handelde als hadden wij geene vertegenwoordiging; zij liet zich daaraop weinig

gelegen liggen. Deze integendeel is de ootmoedige dienaar der vertegenwoordiging, en verliest, door hare slaafschheid, alle kracht en waardigheid.

En byaldien wij nu tegenover zulk ministerie plaatsen eene Kamer, gelijk wij die zoo even schetsten, wij vragen het nogmaals, waar moet het dan heen?

De begroting zal waarschijnlijk geheel worden aangenomen. Wij hadden dit niet verwacht; ook de Kamer had het niet verwacht; want de heer VAN DER HEIM is voor hare bedreigingen gevlugt. Alweer een bewijs, dat de Kamer niet weet, wat zij wil, en dat zij dus de toekomst van het land zal later afhangen van het lot en het toeval. Intusschen is de provisioneele toestand wederom voor een paar jaren gerekt. Wij nemen er genoeg mede, in de hoop, dat de regering, of bij gebreke van deze, een nieuw ministerie, dat tijdvak bezigen zal tot aanwending dier middelen, welke wij met alle kracht, als eenigst redmiddel verdedigd hebben, en zullen blijven verdedigen.

ZWITSERLAND.

De kwestie der kloosters is door de transactie, welke de Zwitsersche bondsvergadering heeft toegelaten, nog in lang niet gezadigd. De Katholijke kantons beraadslagen, en weldra zal men de jammerlijke gevolgen dezer doffe beweging vernemen. Onlangs heeft nog eene bijeenkomst van de inwoners uit verschillende gedeelten van het kanton Lucerne in Ruswyl plaats gehad, om over deze ongelukkige zaak te beraadslagen. Ziehier de gestelde kwestien: 1o. Moet men er zich aan houden wat in de zaak der kloosters besloten is? 2o. Moet men met eene gewapende hand de uitvoering van het besluit der bondsvergadering wederstand bieden? 3o. Moet men zich losmaken van de kantons die de constitutie geschonden hebben? — Het eerste punt is verworpen. — Een enkel rodenaar heeft zich voor de stellige oplossing der tweede kwestie verklaard, maar zijne opinie is verworpen. Eindelijk heeft men het volgende besluit aangenomen: « De leden der vergadering zullen, zoodra zij naar hunne haardsteden zullen zijn teruggekeerd, aan het volk den geest moeten mededeelen, welke bij de beraadslagingen geheerscht heeft. De hoofden zullen de gesteldheid en de meening des volks trachten te kennen, daarna zullen zij de commissie daarvan berigt geven, welke, later, eene talrijke vergadering zal kunnen bijeenroepen.»

ENGLAND.

LONDEN, den 30 September. Het blijkt dat U. K. de zucht voor de toonkunst, die haar in hooge mate bezielt, ook vroegtijdig bij hare kinders wil opwekken. Gisteren is aan Hoogsteren een kleine, smaakvol bewerkte harp vertoond.

haren last vervaardigd is ten gebruike der Koninklijke Prinses, welke eerst in de maand November volle drie jaren oud zal wezen.

-- Uit eenige zinsneden in eene redevoering, onlangs door sir R. Peel in het landbouwkundig genootschap te Litchfield gehouden, mocht men de mogen opmaken dat die staatsman gezind is in te regelen tot verbetering van het lot der pachters in Ierland voor te slaan.

-- Te Huddersfield is eene talrijke vergadering van geestelijken, kooplieden, fabrikanten en andere inwoners gehouden, in welke besloten is, tot het indienen van eene petitie aan de Koningin, om te verzoeken dat het beramen van maatregelen, tot verlichting der nooden van de arbeidende klasse, onverwijld in overweging moge worden genomen.

-- Een voornaam man te Dublin, die bereids zijn woord gegeven had om lid van het door O'Connell beraamd Iersch Parlement te worden, heeft die belofte ingetrokken, naar men zegt op een ontvangen wenk, dat de goederen van allen die aan zoodanige vergadering deel nemen, verbeurd verklaard en zij zelve naar Engeland gevoerd zouden worden.

-- Alhier zijn brieven van de Kaap de Goede Hoop ontvangen, die tot 2 Augustus loopen. Men klaagde toen nog voortdurend over de onveiligheid der grenzen. Ook scheen het den kolonel Cloete nog niet gelukt te wezen de Boeren van Natal tot goedkeuring der gemaakte bepalingen nopens het bestuur dier Kolonie te brengen. Bij zijne komst te Pieter Mauritzburg hadden, volgens die brieven, alle mannen zich schuil gehouden, en het aan hunne vrouwen overgelaten de grieven op te sommen, welke de uitgewekenen tegen de Engelschen hadden.

SPANJE.

De opstandelingen van Sarragossa zullen het zoo lang niet volhouden, als die van Barcelona; reeds meldt men dat zij verzocht hebben te onderhandelen, en men zal spoedig vernemen dat de Stad hare poorten voor den kapitein-generaal geopend heeft.

Wat Barcelona betreft, de opstand is daar bijna gedempt. De vrijkorpsen, die aan de junta ondersteuning verleend hebben, gaan uit een, en nauwelijks zijn er nog genoeg manschappen overig om de posten te betrekken.

-- Eene publiek gemaakte dépêche hield in, dat een kruidmagazijn nabij Madrid in de lucht gesprongen was, en dat verscheiden menschen daarbij omgekomen waren. Nader ontvangen berigten geven voet aan het vermoeden, dat dit onheil aan geene toevallige omstandigheden is toe te schrijven, maar in verband stond met een plan om het bestaand Gouvernement om ver te werpen. De Regering was verwittigd dat commissarissen uit Barcelona en Sarragossa in de hoofdstad aangekomen waren, met oogmerk om ook aldaar een opstand te doen uitbarsten, den generaal Narvaez het leven te benemen en een belangrijke wachtpost te overrompelen. Terstond werd de bezetting onder de wapenen gebragt, en zijn eenige hoofden der zamenswering aan hechtenis genomen, onder anderen de voormalige militaire intendant *Diego Pardo*, de commandant *Arice* en de beide broeders *Gauindez*, die onder *Espartero* aanzienlijke ambten bekleedden. Daar nu de uitbarsting in het kruidmagazijn bijna gelijktijdig plaats greep, dachten velen dat zij berekend was om eene afleiding te maken, en de troepen naar dien kant te lokken, waarvan de zamenzweerders zich bediend zouden hebben om de stad te overmeesteren.

Van den uitslag der algemeene verkiezingen valt nog niets met zekerheid te zeggen, en wanneer men te Sevilla, hetwelk zich door zijne vitharding tegen *Espartero* den naam der nooit verwonnen stad heeft verworven, de meerderheid der stemmen aan voorstanders van den Regent ziet geven, terwijl de tegenwoordige bewindslieden tot leden der Cortes benoemd worden door de kiezers te Cadix, welke stad zich vroeger zoo hevig tegen het mi-

nerie *Lopes* versette, dan weet men niet wat van de wijze der verkiezingen in Spanje te denken.

FRANKRIJK

PARIS 30 September. Gisteren heeft de heer *Bozoga*, in tegenwoordigheid van den Koning, een langdurig onderhoud met *Maria Christina* gehad.

De pensiestrijd der dagbladen over de vestingwerken van Parijs duurt met toenemende hevigheid voort, en bijaldien het waar is dat de Ministers in de volgende Zitting gelden tot wapening der forten willen aanvragen, dan laat het zich vooruitsien, dat zoodanig ontwerp sterke tegenkantsing zal ondervinden. De Oppositie tracht de Natie in den waan te versterken dat die forten ten doel hebben de hoofdstad in toom te houden, wanneer zich, bij het overlijden des Konings, het ongenoege over het Regentschap van den Hertog van Nemours in daden zou openbaren.

-- Het schip *Pharamond*, den 21 dezer te Marseille gearriveerd, heeft op de hoogte der Balearische eilanden eene divisie van zeven oorlogschepen ontmoet, wier vlag men niet kon onderscheiden. Welligt zijn het die van het Nederlandsch exercitiëeskader geweest.

-- De Heer de Bourqueney heeft voldoening gekregen voor de beleediging, welke der fransche vlag te Jeruzalem is aangedaan. De telegraaf deelt zulks mede. De dépêche gedagteekend uit Therapia van den 12 geeft te verstaan, dat de vertegenwoordiger van Frankrijk, alles van de verheven Porte verkregen heeft wat hij eischte; maar volgens de *Augsb. Zeitung*, zou de divan niet hebben willen toestemmen, dat de fransche vlag op het huis van den consul te Jeruzalem zou gestoken worden zoo als de Heer de Bourqueney zulks wilde, en zou deze vergunning maar alleen zijn toegestaan aan den consul van Beyrouth.

Hoe het ook moge zijn, het geschil kan als geëindigd beschouwd worden, en de goede harmonie tusschen den divan en het kabinet der Tuilerien zal niets door dit geval lijden. De *Augsb. Zeit.* prijst zeer de standvastigheid, welke de fransche vertegenwoordiger in deze omstandigheid heeft getoond.

-- Het fransche gouvernement heeft tijdingen van den heer Bruat, Gouverneur der Markiezen eilanden, ontvangen. Waarschijnlijk zijn dezelve ook langs den weg van Otaheiti gekomen; maar men heeft tot heden toe nog niets van de eene of andere medegedeeld. De toestand van den kommandant der fransche vaartuigen te Otaheiti was, volgens de laatste tijdingen, nog zeer slecht.

NEDERLAND.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Zaterdag, den 2 October.

(Opening omstreeks ten half elf ure.)

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden is ingekomen eene missive van Zijne Exc. den Minister van Finantien *ad interim*, houdende twee wijzigingen in de nog te behandelen hoofdstukken der begroting, justitie en oorlog, waarbij de post voor de marsehausses van het eerste op het andere hoofdstuk wordt teruggebragt. Ten gevolge van dien worden de sommen van eerstgenoemd hoofdstuk gesteld: over 1844 op f 2,447,594 en over 1845 op f 2,458,224. Het hoofdstuk van oorlog wordt gebragt: over 1844 op f 12,458,000 en over 1845 op f 12,318,000. Naar deze wijzigingen wordt het totaal der gewaande sommen voor de vershillende hoofdstukken alzoo verminderd met f 13,400 over 1844 en met f 12,800 over 1845, en daardoor gebragt op f 70,302,608, 89 voor 1844 en f 69,934,749, 69 voor 1845. -- Deze stukken zullen worden gedrukt en aan de leden rondgedield.

Daarna zijn de discussien over het Derde Hoofdstuk *Departement van Binnenlandsche Zaken* voortgezet.

De Heer van Gultstein trad in breedvoerige bespiegelingen op het gebied der staatkunde en wees den weg aan welke Nederland ten deze behoorden te slaan. Hij uitte echter de vrees dat de meeste

onzer staatslieden niet de noodige bekwaamheden bezitten, welke van hen wordt gevorderd. Met leedwezen merkte de spreker op, dat personen vreemd aan taal en zeden, zij die vroeger onze landgenooten waren, nog heden in belangrijke missien geplaatst zijn. De spreker ontwikkelde nog eenige andere opmerkingen, betrekkelijk dit departement en zal tegen hetzelfde stemmen.

De heer den Tex spreekt voor de wet en wederlegt eenige bedenkingen door den redenaar uit Utrecht in het midden gebragt.

De heer Van Rechteren zegt, dat men thans de keus heeft tusschen eene vermindering van uitgaven en een staats-bankroet. Hij verlangt, dat alle gezanten tot minister-residenten zouden worden teruggebragt en de tractementen van dezelve aanmerkelijk worden verminderd. Hij zal tegen de wet stemmen.

De heer Soheers van Harencarspel dringt aan op eene meer stelselmatige bezuiniging in de onderscheidene takken der administratie. Wat echter het departement van Buitenl. Zaken betreft, zijn de bezuinigingen hem zoo belangrijk voorgekomen, dat hij zijne stem aan dit hoofdstuk kan geven.

De heer Cornelie maakte eenige opmerkingen op de redactie van het hoofdstuk.

De heer Michiels van Verduinen ondersteunt de bedenkingen van den vorigen spreker omtrent de omkeering van woorden. Hij vermeent overigens dat de gelijkheid van de lasten ook moet gelden ten aanzien van het militair bonds-contingent.

De heer Luyben deelt met een geacht lid uit Zuid-Holland de vrees, dat sommige in dit departement tot stand gebragte bezuinigingen eenen nadeeligen invloed op onze handelsrelatiën zal uitoefenen. Intusschen verklaart hij zich tegen de hooge bezoldigingen van de gezanten bij de Hoven van Frankrijk, Groot-Brittannie, Pruisen en Oostenrijk. Met het traktement toegekend aan het gezantschap in België, nu met f 5000 verminderd, en tot f 22,000 teruggebragt, kan de spreker zich vereenigen, vooral bij de overweging dat er nog veel met België te regelen overblijft, en de staatsman aldaar fungerende voor die betrekking bij uitnemendheid geschikt is. Hij zal nadere inlichtingen afwachten om zijne stem te bepalen.

De Heer Verwey-Mejan herinnert, dat de Nederlandsche diplomatie, voorheen de eerste diplomatie was van Europa. Toen echter werden staatsmannen door studie gevormd, geenszins geïmproviseerd. De spreker verklaart zich tegen dit hoofdstuk, vooreerst omdat dit departement slechts *ad interim* wordt waargenomen en Zo uithoofde het cijfer van hetzelfde nog te hoog is opgevoerd.

De Heeren van Rosenthal en Luzac ontwikkelen uiterlijk de redenen welke hen bewegen tegen het ontwerp te stemmen.

De Heer van Dam zegt, dat ofschoon hij door-drongen is van de behoefte naar bezuiniging, des echter de eer van het Vaderland naar buiten niet voor eenige duizende guldens ten offer moet worden gebragt. Hij zou dus ter zake van het cijfer zijne goedkeurende stem aan het ontwerp geven, indien reeds vroeger ontwikkelde redenen zulks zouden hebben gedoogd.

Nadat Z. Exc. de Minister van Buitenlandsche Zaken *ad interim*, het ontwerp breedvoerig verdedigd had, hebben de Heeren Schooneveld en Luyben verklaard, alsnu voor hetzelfde te zullen stemmen.

De wet in omvraag gebragt zijnde is dezelve met eene meerderheid van 34 tegen 19 stemmen aangenomen.

Na deze stemming val Z. Exc. de Minister van Buitenlandsche Zaken het woord op, en doet opmerken, dat nu dit derde hoofdstuk, hetwelk geene grondwettelijk uitgave inhoudt, is aangenomen, de Regering de hoop koestert, dat van na af aan ieder hoofdstuk op zich zelve zal worden beoordeeld, zonder dat consideratiën buiten de begroting zelve, in aanmerking zullen komen.

Naar aanleiding dezer consideratiën door Zijne

Excellentie den Minister van Buiten. Zaken in het midden gebragt verklaren als nu de Heeren Bruce, Gouverneur, de Man, van Panhuys, Mutsaers, van Goltstein, van Dam daar als nu is gebleken dat de Kamer tot de vaststelling van eene begrooting wil overgaan, zij zich uit dien hoofde onderwerpen aan den wil der meerderheid, en ieder hoofdstuk naar deszelfs innerlijke waarde zullen beoordeelen.

De Heer van Sasse van Yssel antwoordt: Ik volhard bij de motiven, welke mij op den 26 Sept. geleid hebben, om het eerste hoofdstuk en alle andere af te stemmen; week ik nu van mijn stelsel af, dan zoude ik achten, door het afstemmen van het 1e hoofdstuk de kroon gehoord te hebben. Ook de Heeren van Rosenthal en Verwey Mejan geven te kennen te blijven volharderen bij hun gevoelen tijdens de beraadslaging over het 1ste hoofdstuk kenbaar gemaakt.

Daarna zijn de beraadslagingen over het vierde hoofdstuk, Departement van Justitie geopend.

De Heeren Van Panhuys, Bruce, Schooneveld, Boma, Dijkstra Sterling, Romme, Van Goltstein, Luzac, Van Rechteren, Van Nes, De Man, Enschedé en Brouwer hebben achtereenvolgende zoo wel voor als tegen het ontwerp het woord gevoerd.

De heer van Panhuys verklaarde zich tegen het tractement aan den Secretaris van het parquet bij den Hoogen Raad toegekend. De Heer Bruce Jong aan op meerdere vereenvoudiging en bezuiniging bij dit Departement, alsmede op de regeling van het tarief der justitie-kosten in strafzaken.

De Heeren Schooneveld, Van Goltstein en Van Rechteren verklaarden zich voor de intrekking van het besluit omtrent het conflictstelsel.

De Heeren Luzac en De Man verklaarden zich tegen de toelagen aan sommige directeuren en commissarissen van politie toegekend. Eerstgemeld Lid uitte de hoop dat bij eene eventuele herziening der grondwet de artikelen 180 en 186 derzelve zouden worden gewijzigd, hetgeen de vermindering van het getal provinciale hoven en de suppressie van het Hoog Militair Geregts-hof ten gevolge zou kunnen hebben.

De Heer Dijkstra Sterling wederlegde de aanmerkingen van sommige leden voor zoo verre betreft de vermeerderingen van het personeel bij het Departement van justitie.

Z. Exc. de Minister van justitie heeft het ontwerp breedvoerig verdedigd, en onder anderen gezegd, dat de vermeerdering van het personeel bij het Departement, alleen het gevolg is van het opmaken der ontwerpen van wet bij het Departement zelve, in stede dat die werkzaamheden aan speciale commissiën van redactie worden opgedragen.

Na dat de Heeren Bruce, Van Goltstein, Mutsaers, van Nes en Z. Exc. de Minister Justitie nog kortelijk het woord hebben gevoerd, is het ontwerp in omvraag gebragt, en met eene meerderheid van 36 tegen 19 stemmen aangenomen.

Waarna de vergadering is verdaagd tot heden avond ten 7 ure.

's GRAVENHAGE den 1 October. Men verneemt dat H. K. H. Mevrouw de Princes van Oranje, bij gelegenheid van hare gelukkige bevalling, aan onderscheiden inrigtingen van weldadigheid, zoo in deze residentie als elders in het Vaderland, aanzienlijke giften in geld heeft doen uitreiken. Dit nieuw bewijs van belangstelling Hr. K. H. in het lot der behoeftigen zal voorzeker met deelneming en erkentelijkheid vernomen worden.

's GRAVENHAGE den 2 October. De officieren van de bezetting in deze residentie, benevens die der schutterij, hebben heden *en corps* hunne opwachting gemaakt bij Z. K. H. den Prins van Oranje, bij gelegenheid der heugelijke bevalling van Mevrouw de Princes van Oranje van eenen Prins.

's GRAVENHAGE, den 3 October. In de avondzitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren zijn de beraadslagingen over de begrotings-wetten voortgezet. Alstoen is hoofdstuk V (departement van Binnenlandsche zaken) aangenomen met 30 tegen 25 stemmen.

In de zitting van heden is:

Hoofdstuk VI. (departement voor de zaken der Hervormde kerk enz.) aangenomen met 41 tegen 15 stemmen.

Hoofdstuk VII. (departement voor de zaken der Rooms-Katholieke Kerkdienst) aangenomen met 50 tegen 6 stemmen.

Hoofdstuk VIII. (departement van Marine) afgestemd met 34 tegen 22 stemmen.

NIJMEGEN, 1 Oct. De ter dood veroordeelde Johannes Josephus Baudoin, van wiens overbrenging binnen deze stad reeds vroeger is bekend gemaakt, arriveerde alhier, door eene militaire escorte begeleid op Vrijdag den 29 September des avonds

ten half zeven ure. Groot was de toevloed van nieuwsgierigen, welke hem aan de rivier de Waal opwachtte en naar het arrêsthuis vergezeld, alwaar de geestelijke, aan hem toegevoegd, om hem in zijne laatste levensuren bij te staan, reeds aangekomen was. Somberheid en droefgeestigheid teekende zich op het gelaat van den misdadiger en ieder weldenkende voelde gewis den wensch, dat een diep gevoel van schuld en verootmoedigend berouw, die voren op zijn wezen mochten hebben gegrift. In den avond van dien zelfden dag werden de bestanddeelen herwaarts overgebragt van het schavot, dat sedert bijna een halve eeuw, binnen de muren dezer stad niet was opgericht geweest.

De dag van gisteren was getuige van het uiteinde van den jeugdigen booswicht, die het slag-offer zijner afschuwelijke daad, op eene gruwelijke wijze van het leven beroofd had. Donkere regenwolken beletteden der weldadige zon hare stralen op de strafplaats te doen doordringen en vele bewoners der groote markt, alwaar het doodvonnis zou worden ten uitvoer gelegd, hadden in den vroegen morgen de stad verlaten of hunne woningen gesloten om zich te onttrekken aan de aanschouwing van het afgrijsselijke tooneel, hetwelk ten twaalf ure, voor den boog der St. Stevenskerk zoude plaats vinden. Nadat eene commissie uit den hove van Gelderland, vergezeld van den Heere Procureur-Generaal en geadsisteerd door den Heere Griffier, even voor het gezegde uur, op de zoogenaamde sijkkamer, achter het schavot gelegen, gereed stond, om de uitvoering van het doodvonnis te bevelen, kwam de misdadiger die nog slechts eenige minuten te leven had, door den geestelijken herder en twee scherpregeters vergezeld, ter strafplaats en beklom, nadat eerstgenoemde afscheid van hem had genomen, met den scherpregeter het schavot. Slechts weinige woorden, die in een gebed tot het Opperwezen moeten bestaan hebben, gingen het oogenblik vooraf, waarop zijne ziel zich van het aardse onkleedsel zoude losmaken. Geene vijf minuten duurde het en Baudoin was niet meer. Zijn ligchaam bleef tot des namiddags half drie ure hangen, en werd toen op de gebruikelijke wijze naar eene verwijderde begraafplaats vervoerd.

Was de toevloed van nieuwsgierigen bij de aankomst van Baudoin groot, ontzettender nog was de volksmassa, die zich om het schavot, zoover men konde afzien, bijeenverzameld had, en waaronder men vele landbouwers van de omstreken dezer stad, met hunne vrouwen en kinderen herkende. Wat hiervan wel de meeste bevreemding baarde, was het aanzienlijk getal vrouwelijke toeschouwers, die zich onder de menigte gemengd had, en ware het niet dat deze schare, blijkbaar tot de geringste volksklasse behoorde, die verstokt en hardvochtig, het verschrikkelijkste tooneel koelbloedig kan bijwonen, die talrijke opkomst ter strafplaats zou weinig getuigen voor de teergevoeligheid, die men met regt de vrouwelijke secte toeschrijft. Zoo eindigde dan een schouwspel, voor welks herhaling, wij wenschen dat onze stad moge bewaard blijven.

-- AMELAND, 23 September. Gisteren namiddag strapde, uit oorzaak van zware lekkage, in de buitengroden dezes Eilands op de hoogte van het dorp Nes, en stootte dadelijk in den grond, het Papenburger kofschip Alida, Kapitein C. Rieke, met eene lading spoorijzer, van Hull naar Bremen bestemd.

Zoodra men kennis van die stranding ontving, werd de te Nes aanwezige reddingsboot gereed gemaakt, en naar het strand vervoerd, en bij de aankomst aldaar door eenige kloeke zeelieden bemand, teneinde, niettegenstaande het water buitengewoon hol was en de brandingen geweldig over het schip liepen, te beproeven om de hulp-roepende equipage te redden. Ongelukkig bleek het echter dat de reddingsboot, waarbij geene drijfmiddelen schijnen te zijn, zoodanig lek was, dat dezelve niet boven water was te houden, gevolg waarvan het ondenklijk was daarmede de

redding te beproeven, terwijl het later bleek, dat de redding met de aangebragte kleine sloepen volstrekt onmogelijk was. -- Door dezen slechten staat der reddingsboot was men alzo gehoodzaakt, dewijl dezelve niet vóór het vallen van den nacht hersteld konde worden, de schepelingen, wier hulpgeschrei men tot laat in den nacht hoorde, tot den aanvolgenden morgen aan derzelve lot over te laten; wordende intusschen den geheelen nacht op strand gesurveilleerd en de bedoelde kleine sloepen gereed gehouden, om bijaldien het water minder hol werd, onverwijld de redding te beproeven, waartoe echter voltrekt geene gelegenheid kwam. Gelukkig ontdekte men met het aanbreken van den dag, dat het schip niet gebroken was, terwijl de schepelingen, die zich aan den mast vastgebonden hadden, door derzelve op nieuw begonnen angstgeschrei, deden blijken dat zij nog in leven waren. De gerepareerde reddingsboot nu ook weder aangebragt zijnde, werd dezelve met het half ebgetij te water gebragt, bemand door J. O. Stuit, H. J. Stuit, Job. D. Visser, L. J. Kat, S. R. Brouwer, Jan P. Schots, Tjerd J. Beyaard, G. G. Kleyn, B. H. Nagtegaal en G. R. Spleet, allen zeelieden alhier. Doch daar het schip door de hooge brandingen niet geene mogelijkheid te naderen was, moest men evenwel voor het oogenblik terugkeeren om de verdere eb af te wachten. Ten elf ure begaven zich dezelfde personen andermaal in de boot en hadden het geluk met de grootste inspanning en met *wesenlijk* levensgevaar het wrak te naderen en een dreg op hetzelfde te werpen, die echter niet door de schepelingen, zoo omdat het schip geheel onder water lag, als om de daarover loopende zware brandingen, gevat konde worden. -- Te gelijker tijd sloeg ongelukkig eene geweldige grond- of storizee de sloep, vol water, waardoor men zich moest laten afzakken en zelfs de aan de op het schip geworpen dreg gehechte lijn moest laten slippen en naar het strand terugkeeren, op welk gezigt het angstgeschrei der schepelingen, welke in het denkbeeld verkeerden, dat nu alle redding onmogelijk was, hartverscherend was.

De boot weder gereed en van nieuwe lijnen voorzien zijnde, staken voormelde onverschrokken zeelieden, met uitzondering van J. O. Stuit, Job. D. Visser en Jan P. Schots, welke vervaagen werden door Jan P. Stender en C. C. Colmer, nogmaals in zee, kwamen gelukkig, doch met levensgevaar, in de nabijheid van het schip, vingen een' hundoor de schepelingen toegeworpen lijn op, kregen dezelve daarmede, ten getalle van drie, zijnde de kapitein reeds dadelijk bij het stranden overboord geslagen en verdronken, met veel gevaar in den sloep en bragten dezelve behouden aan wal, tot groote vreugde van alle aanwezenden, waaronder velen die aan hunnen uitgestanen angst, zoo voor de geredden, als voor hunne zich in levensgevaar in de boot bevindende vaders, zoons, broeders of vrienden, alsnu door menige traan lucht gaven.

Garne had men het voorgevallene met de reddingsboot op gisteren verzwegen, doch waarheidsliefde en de hoop tevens, dat door de bekendmaking daarvan, voor het vervolg beter voor den goeden staat der boot zal worden gezorgd, heeft schrijver dezes, die ooggetuige van al het boven vermelde is geweest, genoopt zulks te vermelden.

Uittrekkel uit de Redevoering van Graaf VAN DEN BOSCH, bestrijdende de parci-montense onstaatkundige bezuinigingen op het leger.

» Ik heb met diep leedwezen gezien, dat ons reeds zoo zwak leger staat verminderd te worden, met eenige batterijen rijdende artillerie, één regiment cavallerie en twee regementen infanterie.

» Voor de eerste wapenen wordt een lijperk van meerdere jaren gevorderd, om deszelve dien graad van geoeltheit te verschaffen, welke zij thans hebben verkregen. Ook de infanterie kan bij een overwacht opkomend gevaar niet zoo spoedig worden ge-

verm. als de nood het zal vereischen en slecht zaam-
gestelde kompen, zijn wel geschikt, om onze uitgaven
te vermeerderen, en wanorde in de gevechten te doen
ontstaan, maar niet om den staat te verdedigen.

» De geschiedenis van ons land beschuldigt bij her-
haling onze voorouders van kortzigtigheid in dat op-
zicht en van aan eene onverstandige haatzucht het heil
van den staat te hebben opgeofferd.

» Nog nauwelijks was de moeilijke strijd tegen
Spanje volstreden, of ons schoon leger werd dermate
verzwakt, dat wij reeds bij den aanval van den Bis-
schop van Munster in het jaar 1662, ons land niet
meer konden verdedigen, meerdere onzer provincien
werden doerlijk verwoest en de hulp van Frankrijk
moest worden ingeroepen, om ons tegen dien zwakken
Prelaat te beschermen.

» In 1672 was ons leger dermate gedemoraliseerd,
dat het vlugte voor het den vijand had gezien; de
meeste onzer provincien vielen bijna zonder tegenweer
in 's vijands handen, en de staat werd op den rand
van zijnen ondergang gebracht. Hoe duur hebben wij
destijds onze spaarzucht geboet!

» In het jaar 1748 vielen velen onzer kwalijk on-
derhouden en slecht verdedigde vestingen in de handen
van den vijand en een vernederende vrede was het
loon onzer bezuinigingen.

» In 1780 werden wij onzes ondanks in den oorlog
tegen Engeland gewikkeld. Frederik de Groote had
Hun Hoogmogenden tijdig doen aanraden eene vloot
van twintig linieschepen uit te rusten en ons leger
tot op 60 duizend man te brengen, als de zekerste
waarborg voor onze neutraliteit.

» Die raad echter werd veronachtzaamd, en het drie-
voudige der kosten, welke die uitrusting zou gevorderd
hebben, werd naderhand nutteloos opgeofferd en ver-
spild, meerdere onzer kolonien werden verloren, der
Oost-Indische Compagnie een onherstelbaar verlies toe-
gebracht, en ondanks de heldhaftige pogingen der dap-
pere mannen, welke te Doggersbank en elders hebben
gestreden, de natie diep vernederd.

» In 1793, men leze de memorie van den generaal
Dumourcier, was onze krijgsmagt dermate verzwakt en
gebrekkelig ingerigt, dat hij zich meende te mogen vleien
door een coup de main dit land te zullen kunnen ver-
meesteren.

» Onze zwakheid verplichtte ons, vroege hulp in te
roepen, waardoor wij in eenen oorlog strijdig met ons
belang werden gewikkeld. Ons klein legertje dien ten
gevolge over de grenzen gevoerd, werd in 1794 dermate
gelievend, dat het overblijfel daarvan binnen de gren-
zen van ons land teruggedrongen, onvermogen was
den staat te beschermen.

» Onze bondgenooten, die wij zoo duur hadden be-
taald, verlieten ons in het gevaarlijkste oogenblik, wij
werden overheerscht, betaalden met honderde millioe-
nen, en zelfs later met ons volksbestaan, onze dwaas-
heid en verloren tevens alle onze kolonien.

» Een gelukkig toeval, of liever de Voorzienigheid
alleen, heeft ons uit deze onze diepe vernedering gered;—
en zullen dan nu zoo vele lessen der ervaring aan ons
nutteloos zijn verspild?

Het staatkundig belang van den Staat vordert gebie-
dend, dat wij ons houden buiten alle oorlogen; daarbij
is voor ons alles te verliezen, niets te winnen: maar
om onze neutraliteit te kunnen doen eerbiedigen, moe-
ten wij over een wel zameengesteld leger in tijd van
nood, van ten minsten 60 duizend man kunnen be-
schikken, en dan nog moeten onze vestingen in goeden
staat zijn onderhouden, en onze schutterijen tot verde-
diging van dezelve medewerken. Bezitten wij zoolang
eene magt, dan zullen wij onze grenzen doen ontzien
en onze neutraliteit kunnen handhaven.

» Bezitten wij die niet, dan zullen onze zoogenaa-
mden bondgenooten, hetzij met of zonder toestemming ons
land en grenzen bezetten en ons niet vragen of wij de
gelden, die zij daartoe van ons zullen vorderen, al of
niet willen toestaan, maar zij zullen ons die dan doen
betalen *malgré nous*, en wanneer dan de vijand uit-
gelokt — en zelfs daartoe verplicht door het bezetten
van ons land door vreemden, ons vijandelijk aangrijpt
en die vreemde magt bezwijkt of elders voor onze bond-
genooten noodig is, zullen wij gelijk in 1795, ons ver-
laten vinden, en wij zullen dan aan hem, die ons van
onze bondgenooten heeft verlost, wederom een honderd-
tal millioenen te betalen hebben; of wel, hij zal, ge-
lijk het voorstel geweest is van Carno, destijds lid van
het directoire executief in Frankrijk, onze schepen en
magazijnen plunderen en verbranden, en na den laatste
penning als brandschatting verkrijgbaar, te hebben doen
betalen, ons aan ons akelig lot overlaten.

» Men spreekt veel van eene verdediging achter onze
rivieren en waterkeeringen, en deze kan voorzeker in
vele gevallen van hoog nut zijn, maar een middel, om
den oorlog voor te komen, is het niet, en evenmin,
zonder een zeer goed en talrijk leger, een toereikende
waarborg bij strenge vorst.

» Die bezuinigingen, welke thans op het departe-
ment van oorlog worden voorgesteld en waaraan zulke
grootte offers moeten worden gebracht, zullen ongeveer
700,000 jaarlijks opleveren, in tien jaren tijds dus 7
millioenen. Maar is het te voorzien dat de vrede in
Europa nog zoo lang zal duren? Haugt deze niet af,
menschelijker wijze gesproken, van de wijsheid van
eenen hoogbejaarden vorst, die een naburig rijk be-
stuurt? Is het waarschijnlijk, dat zijn leven nog tien
jaren zal worden gerekend, en wanneer dan de oorlog
binnen dat tijdperk moogt uitbreken, en bij gebrek van
een goed leger, die gebeurtenissen, van welke ik ge-
sproken heb, mogten plaats vinden, zullen wij dan
niet in weinige maanden het tienvoudige te betalen
hebben van hetgeen wij zullen hebben bespaard? Be-
hoort zulk eene bezuiniging Edel Mogende Heeren tot
de wijze of doelmätige?

» Het $\frac{1}{3}$ der gelden welke nu sedert 1839 meer wor-
den uitgegeven, bedraagt meer dan die besparing, en
zijt verzekerd, dat de nadeelen van die, welke men
thans wil, evenzeer blijken zullen, kostbaar te zijn.

» En zoo men nu op de verdere strekking dier be-
sparring let, hoezeer worden dan de gevaren, daaraan
verbonden, niet vermeerderd?

» Naar de geldsommen te oordeelen, welke thans
op de begroting van het Departement van Oorlog uit-
getrokken zijn voor non-activiteits traktementen en
pensioenen te verleenen aan officieren die buiten dienst
zullen worden gesteld, zal dat getal ten minste 4 à
500 moeten bedragen, deze menschen veelal in de
kracht van hun leven, dikwerf met vrouw en kinderen
belast, worden van de helft, dikwerf van $\frac{2}{3}$ van hun
inkomen beroofd, en deze zoo zware belasting zal uit-
slutend op hen, en op niemand anders in den staat
in gelijke mate drukken; is dit de vergelding voor de
trouw, voor den moed, met welke zij hun Vaderland
hebben gediend. Hoe zou het ons smaken Edel Mo-
gende Heeren, zoo wij allen zoo als wij hier zitten van
de helft of van $\frac{2}{3}$ van onze inkomsten werden beroofd?
Het zegt weinig zulke offers voor het Vaderland te vor-
deren, wanneer men zelf is verschoond die te brengen,
en wanneer nu die officieren zich over het land zul-
len hebben verspreid, zullen zij dan het getal van mis-
noegden, reeds zoo talrijk, niet aanmerkelijk vermeer-
deren? en wanneer het dan eindelijk blijkt, dat het
offer van hen gevorderd, even nutteloos is geweest als
de besparingen sedert 1839 ingevoerd en dat men an-
dermaal tot nieuwe belastingen en bezuinigingen zal
moeten overgaan, zal dan de natie niet doen wat zij
altijd heeft gedaan, wanneer haar geduld en hare heurs
was uitgeput? en zal men het zich dan niet diep be-
klagen vier à vijf honderd moedige mannen te hebben
verongelikt, ja diep gekrenkt.

» Ik zal hiervan niet meer zeggen Edel Mogende
Heeren, de pligten die ik aan mijn Vaderland ver-
schuldigd ben, hebben het mij opgelegd u te wijzen
op de gevaren, die wij met reuzen scorden te gemoet
gaan en die echter kunnen worden afgeweerd, zoo het
gouvernement en de kamer de geschikte maatregelen
aangrijpen, thans nog binnen ons bereik gesteld. Bis
de eerste verwikking die in Europa ontstaan zal, ij
het welugt te laat en ons lot voor altijd beslist.

Betaling van Pensioenen.

over het Derde Kwartaal van 1843.

De Administrateur van 's Rijks Schatkist in de
provincie Noord-Brabant, adverteert de belang-
hebbenden, dat de betaling van Pensioenen over
het Derde Kwartaal dezes jaars, een aanvang zal
nemen ten zijnen Kantore op maandag den 2 October
1843, van des morgens negen tot twaalf uren
uitgenomen Zon en Feestdagen; wijders worden
de belanghebbenden herinnerd, dat de betaling
over bovengenoemd tijdvak niet langer zal open
gesteld zijn, dan tot den 31 December dezes jaars.

's Hertogenbosch den 30 Sept. 1843.

De Administrateur voornoemd,

L. J. DE LA COURT.

Advertentien.

» Er wordt gevraagd in eene der Steden van
de Provincie Noord-Brabant, in eene ZEEPZIE-
DERIJ, eenen bekwaamen **MEESTERKNECHT**,
van goede getuigenissen voorzien. Men
adressere zich met *franco brieven* onder
Letter V. aan den Boekhandelaar D. A. A. DE
ROOIJ te 's Bosch.

LET WEL!

» De **VERKOOPING** door den Notaris **KUP-
PEN** te **Wamel**, in het vorig Nummer dezer
Courant aangekondigd, zal niet op den daar
gestelden datum, maar op den 25 October plaats
hebben.

J. VAN DEN BERG.

Coffeur.

Kabinet voor het HAARSNIJDEN, vervaardigt
alle soorten van PARUKEN, METALLIQUES-
TOUPETS, TOEREN met vleeschkleurige Schei-
dingen, met HAARTUUL en a l'Anglaise en
alles wat tot het vak behoort naar den laat-
sten smaak; verder alle soorten van PAR-
FUMERIEN, POUDRE du LIBAN, om het
haar te verwen. Apostelstraat Wijk H. No.
50, te 's Bosch.

* De Notaris DE BERGH te 's Bosch, zal al-
daaromtrent de Olymolten van den Heer SWEENS
bij de kleine Heekel op Dingsdag den 16 Octo-
ber 1843, des voormiddags ten 9 uren ver-
koopen:

Een houten KEET met PLANKEN VLOER
en ZOLDER, met PANNEN gedekt,
hoog 5 El, breed 4 El, lang 6 El,
2 AKEN, 1 BOOT, 300 PLANKEN,
50 KRUIWAGENS, 250 MASTSPARREN,
1 TONMOLEN, PANNEN, RAMEN,
SCHRAGEN, AFBRAAK, etc. etc.

De Notaris F. J. M. RITS, te 's Hertog-
genbosch, zal, op Woensdag den 11
October 1843, provisioneel en op

Woensdag den 25 October 1843 finaal, beide
des voormiddags ten 11 ure, in het Koffij-
huis den Gouden Leeuw te Heusden, in het
openbaar verkoopen:

Twee KOOPMANSHUIZEN en daartoe behoorende
GRUTTERIJ met GRAAN-ROSMOLEN, EST en
alle verdere tot GRUTTERIJ benoedigde GE-
REEDSCHAPPEN, voorts PAARDENSTAL,
BERGPLAATSEN, ERVEN, OPENPLAATS,
BLEEKVELD en TUINTJE, alles aan- en bij-
elkander staande en gelegen binnen de Stad
Heusden op de beste stand; wijders een net
en goed ingerigt HEERENHUIS met ERF en
TUINTJE aldaar, en eindelijk een Perceel al-
lerbest WEILAND, gelegen te Oudheusden,
groot 97 Roeden en 10 Ellen.

Bij gedrukte Biljetten in vijf Koopen om-
schreven.

De HUIZEN en GRUTTERIJ te aanvaarden
op 1 Mei 1844

Nadere onderrigting is te bekomen ten Kantore
van den Notaris RITS voornoemd en de GE-
BOUWEN zijn op den 10, 11, 24 en 25 Oc-
tober voor een ieder te zien.

Graanmarkt

van 's HERTOGENBOSCH,

van Donderdag, Vrijdag en Zaterdag den
28, 29 en 30 September 1843.

De aanvoer van Rogge bedroeg 354 mudden;
die van Boekweit 315 mudden, en van Haver
85 mudden.

Rogge, prijshoudend met goede vraag.

Boekweit, werd aan 25 cents hooger per mud,
zoo voor de consumtie als ter verzending vlug
weggekocht.

Haver, begeerd vooral de wigtige soorten.

Noteren de navolgende prijzen per Nederlandsch
mud, als:

ROGGE	1e kwal.	f 5 10 à f 5,35.
»	2e »	- 4,75 a - 5,00.
BOEKWEIT	1e »	- 5,00 a - 5,25.
»	2e »	- 4,50 a - 4,90.
HAYER	1e »	- 2,30 a - 2,50.
»	2e »	- 2,00 a - 2,20.

Zijnde de middelprijs van de Rogge, waarnaar de zet-
ting van het brood op Donderdag den 28 Sept. is
geschied 5.06⁰⁰.

De 3 Nederl. ponden Roggebrood 24 Cents.
Het — — — — — Boter f 0,50 a / 0,60.

EINDEVOEN den 3 October 1843.

De Prijzen der Granen zijn heden alhier geweest
Rogge..... f 5,02.
Boekweit..... - 4,75.
Haver..... - 2,20.
Het Ned. pond Boter..... - 0,44.
De 4 » » Roggebrood... - 0,29.

DEURS VAN AMSTERDAM,
Holan, Maandag 2 October 4¹ Ure.

W. S. 2¹ pCl. 52¹; 1¹ Din 15 pCl. 99¹; 2¹ 3¹ Synd. 4¹ pCl.
92¹; 1¹ Handel. 15¹; O. I. 5 pCl. 98¹; 1¹ Rot. Spoorw. 57.
Aard. Holl. Spoorw. 57. Ard. 85 pCl. 17¹; Dito Coupes 18¹;
Dito 3 pCl. 26¹; Ppr. te L. 2¹ pCl. 45¹; 1¹ 1¹ 1¹ Oude
Russen 107¹; 1¹ Dito 4 pCl. 90¹; Do stiegl. en Co. 89¹;
Metallic 109¹; Sissilien 100 p. St. 72. Perzen 10¹.

Ter Druk van D. A. A. DE ROOIJ, te 's Bosch